

לדבר ה' להרבות מאד מאד בצדקה. מחמת חלישות
הדור דלא מצו לצעורי נפשם בולי האי (וכמ"ש במ"א
ע"פ חסדי ה' כי לא תמנו):

**פרק ד ואולם כל הנ"ל הוא לגמר הכפרה ומירוק
הנפש לה' אחר התשובה כמ"ש**

לעיל מהגמ' פ"ק דזבחים דעולה דורון היא לאחר
שריצה הפרקליט וכו'. אמנם התחלת מצות התשובה
ועיקרה לשוב עד ה' באמת וכלב שלם. ההכרח
לבאר היטב בהרחבת הביאור. בהקדים מ"ש בזה"ק
בביאור מלת תשובה ע"ד הסוד. תשוב ה'. ה'
תתאה תשובה תתאה. ה' עילאה תשובה עילאה.
וגם מ"ש בזה"ק בקצת מקומות שאין תשובה מועלת
לפונם בריתו ומוציא ז"ל. והוא דבר תמוה מאד שאין
לך דבר עומד בפני התשובה ואפי' ע"ז וג"ע וכו'.
ופי' בר"ח שכונת הזהר שאין מועלת תשובה תתאה
כ"א תשובה עילאה וכו'. הנה להבין זאת מעט מועיר
צריך להקדים מה שמבואר מהכתוב ומדברי רז"ל ענין
הברת ומיתה בידי שמים כשעבר עבירה שחייבי עלי'
כרת הי' מת ממש קודם חמשים שנה. ובמיתה בידי
שמים מת ממש קודם ששים שנה כתגניה בן עזור
הגביא בירמי' (ולפעמי' גם במיתה בידי שמים נפרעין
לאלתר כמו שמצינו בער ואונן) והרי נמצאו בכל דור
כמה וכמה חייבי בריתות ומיתות והאריכו ימיהם
(ושניהם) [ושנותיהם] בנעימים. אך הענין יובן עפ"י
מ"ש כי חלק ה' עמו וכו' חלק משם הוי' ב"ה כדכתיב
יפח באפיו נשמת חיים ומאן דנפח מתוכו נפח וכו'.
ואף שאין לו דמות הגוף וכו' ח"ו. אך דברה תורה
כלשון

אגרת התשובה צד

כלשון בנ"א. כי כמו שיש הפרש והבדל גדול באדם התחתון עד"מ בין ההבל שיוצא מפיו בדיבורו להבל היוצא ע"י גפיתו. שביוצא בדיבורו מלובש בו כח וחיות מעט מועיר והוא בחי' חיצוניות מגפש החיה שבקדו. אבל ביוצא בכח הגופה דמתוכו נפח מלובש בו כח וחיות פנימי' מבחי' הנפש החיה וכו'. ככה ממש עד"מ המבדיל הבדלות לאין קץ. יש הפרש עצום מאד למעלה בין כל צבא השמים ואפי' המלאכי' שנבראו מאין ליש וחיים וקיימי' מבחי' חיצוניות החיות והשפע שמשפיע א"ס ב"ה להתחיות העולמות ובחי' זו נקראת בי"ט רוח פיו עד"מ כמ"ש וברוח פיו כל צבאם והיא בחי' חיות המלובשת באותיות שבעשרה מאמרות (שהן בחי' כלים והמשכות וכו' כמ"ש בלק"א ח"ב פי"א). ובין נשמת האדם שנמשכה תחלה מבחי' פנימי' החיות והשפע שמשפיע א"ס ב"ה כמ"ש ויפח וכו' ואח"כ ירדה בסתר המדרגה ג"כ ע"י בחי' האותיות שבמאמר געשה אדם וכו' כדי להתלבש בגוף עזה"ז התחתון. ולכן נקראו המלאכי' בשם אלקים בכתוב וכמ"ש כי ה' אלקיכם אלקי האלקי' כי הודו לאלקי האלקי' כי ויבאו בני האלקי' להתייצב בו'. לפי שניקת חיותם היא מבחי' חיצוניות שהיא בחי' האותיות לבד ושם אלקים הוא בחי' חיצוניות לגבי שם הוי' ב"ה. אבל נשמת האדם שהיא מבחי' פנימי' החיות היא חלק שם הוי' ב"ה. כי שם הוי' מורה על פנימי' החיות ישהיא למעלה מעלה מבחי' האותיות. וביאור הענין כעודע ממאמר אליהו אגת הוא דאפיקת עשר תיקונים וקרינו להון עשר ספיון לאגדהגא בדון עלמין סתימן וכו'

וכו'. אנת חכים ולא בחכמה ידיעא אנת מבין ולא
בבינה ידיעא וכו'. וכל הי' ספירות נכללות ונרמזות
בשם הי' ב"ה. כי היו"ד שהיא בחי' נקודה לבר
מרמזת לחכמתו ית' שהיא בבחי' העלם והסתר קודם
שבאה לבחי' התפשטות וגילוי ההשגה וההבנה (והקוין
שעל היו"ד רומז לבחי' רצון העליון ב"ה שלמעלה
מעלה ממדרגת בחי' חכמה עילאה כנודע). ואחר
שבאה לבחי' התפשטות וגילוי ההשגה וההבנה לעלמין
סתימין נכללת ונרמזת באות ה"א שיש לה בחי'
התפשטות לרוחב המורה ומרמו על הרחבת הביאור
וההבנה וגם לאורך המורה על בחי' ההמשכה וההשפעה
מלמעלה למטה לעלמין סתימין. ואח"כ כשנמשכת
המשכה והשפעה זו יותר למטה לעלמין דאתגליין.
וכמו האדם שרוצה לגלות חכמתו לאחרים ע"י דיבורו
עד"מ. נכללת ונרמזת המשכה זו באותיות ו"ה. כי
היו"ו מורה על ההמשכה מלמעלה למטה. וגם
המשכה זו היא ע"י מדת חסדו וטובו ושאר מדותיו
הקדושות הנכללות בדרך כלל במספר שש שבפסוק
לך ה' הגדולה וכו' עד לך ה' הממלכה וכו' ולא עד
בכלל. כי מדת מלכותו ית' נק' בשם דבר ה' כמ"ש
באשר דבר מלך שלטון ונכללת ונרמזת באות ה"א
אחרונה של שם הי'. כי פנימי ומקור הדיבור הוא ההבל
העולה מן הלב ומתחלק לה' כוצאות הפה אחת"ע
מהגרון וכו'. וגם הברת ה"א היא בחי' הבל לבר
כמ"ש אתא קלילא דלית בה מששא. ואף שאין לו
דמות הגוף ח"ו. אך דברה תורה בלשון בני אדם.
בשגם שגם דבר ה' כ"ב אותיות המתחלקות לה'
חלקי

אגרת התשובה צה

חלקי המוצאות ובהן נברא כל היצור (וכמ"ש בלק"א ח"ב פי"א ביאור ענין אותיות אלו). וככה ממש עד"מ המבדיל הברלות לאין קץ בגשמת האדם שהיא בחי' נפש האלקי' דמתוכיה נפח יש בה בחי' שכל העולם המרומו באות יו"ד שבבחי לצאת אל הגילוי להבין ולהשכיל באמתתו ית' ובגדולתו וכו' כל חד וחד לפום שיעורא דילי' לפי רחב שכלו ובינתו. וכפי אשר מעסיק שכלו ומרחיב דעתו ובינתו להתבונן בגדולתו ית' אזי מרומוזת בינתו באות ה"א שיש לה רחב וגם אורך המורה שהמשכה מלמעלה למטה להוליד מבינתו והתבוננותו בגדולת ה' אהבה ויראה ותולדותיהן במוחו ותעלומות לבו ואח"כ בבחי' התגלות לבו. ומוזה נמשכה עבודה האמיתית בעסק התורה והמצות בקול ודבור או מעשה הן אותיות וא"ו ה"א וכו'. וגם ההתבוננות להבין ולהשכיל באמתתו וגדולתו ית' נמשכה ג"כ מהתורה דאורייתא מחכמה נפקא היא בחי' יו"ד של שם הוי' וכו' :

פרק ה והנה המשכת וירדת הנפש האלקי' לעוה"ז להתלבש בגוף האדם
נמשכה מבחי' פנימי' ומקור הדיבור הוא הבל העליון המרומו באות ה"א תתאה כנ"ל וכמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה ומאן דנפח וכו'. ח"ש כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו פי' כמו חבל עד"מ שראשי א' קשור למעלה וקצתו למטה. כי הגה פשט הכתוב מ"ש ויפח הוא להורות לנו כמו שעד"מ כשהאדם נופח לאיזה מקום אם יש איזה דבר חוצץ ומפסיק בינתיים אין הבל הנופח עולה ומגיע כלל לאותו